

مات کرسی: ۳۰:۱۰ صبح	نزد: ۱۳	مات انگلی: ۹۰ دقیقه
---------------------	---------	---------------------

شماره نام صبح اول	نمبر عدد	نمبر حرف
شماره نام صبح دوم	نمبر عدد	نمبر حرف

کد امتحان:	۳۴۰۱۲/۰۹
تاریخ آزمون:	۱۴۰۱/۳/۲۲
عنوان:	نحو تکمیلی ۲
کتاب:	شرح ابن عقیل
محدوده:	مفاعیل، استثناء، حال، تمیز، اضافه، توابع
حذفیات:	ندارد

پاسخنامه

مشخصات کتاب: شرح ابن عقیل، انتشارات دارالعلم، چاپ ۴

۱- نقش ضمیر غائب در عبارت «لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ» چیست؟

الف. مفعول مطلق ☒

ب. مفعول به اول ☐

ج. منصوب به نزع خافض ☐

د. مفعول له ☐

۲- در کدام گزینه مفعولُ فیه به کار رفته است؟

الف. اجلس هنا ☒

ب. يوم الجمعة يوم مبارکه ☐

ج. دخلت البيت ☐

د. الدارُ لزيد ☐

۳- علت نصب «زیداً» در مثال «کیف انت و زیداً» چیست؟

الف. مفعول معه ☒

ب. خبر برای کان محذوف ☐

ج. عطف بر مفعول به محذوف ☐

د. مفعول به برای فعل محذوف ☐

۴- در جمله ی: «خلق الله الزرافة يديها اطول من رجليها» کلمات «يديها و اطول» به ترتیب چه نقشی دارند؟

الف. بدل _ حال ☒

ب. مبتدا _ خبر ☐

ج. مبتدا _ حال ☐

د. حال _ بدل ☐

۵- عیوناً در آیه ی شریفه «فجرنا الارض عیوناً» چه نقشی دارد؟

الف. تمییز نسبت منقول از مفعول ☒

ب. تمییز نسبت منقول از فاعل ☐

ج. تمییز برای الارض ☐

د. حال مؤول به مشتق ☐

۶- معنای «أَوْ» در آیه شریفه ی «و انا او ایاکم لعلی هدّی او فی ضلال مبین» چیست؟

الف. ابهام بر السامع ☒

ب. تقسیم و تفصیل ☐

ج. شک و تردید ☐

د. تخییر ☐

۷- علت حذف عامل مفعول مطلق را در عبارات زیر مرقوم فرموده و تقدیر کلام را بنویسید.

الف. «فَشَدُّوا الْوَتَاقيَ فَيَمَّا مَنَّا بَعْدُ وَ إِمَّا فِدَاءٌ»

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۲

۸- در آیه شریفه «وَايَةُ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ» جمله‌ی «نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ» چه نقشی دارد؟ دوا احتمال را با دلیل بیان نمایید

۲

پاسخ : بعضی چنین پنداشته اند که در آیه شریفه وَايَةُ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ جمله نسلخ ... نعت برای معرفه

به ال است لذا نعت واقع شدن جمله برای معرف به ال صحیح است ولی این پندار صحیح نیست زیرا احتمال حال بودن جمله نسلخ... نیز

وجود دارد به اعتبار اینکه ال جنس گرچه لفظ را معرفه میکند ولی از حیث معنا در حکم نکره است.

۹- علت جزم فعل یضاعف در آیه‌ی شریفه‌ی «وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ إِثْمًا يِضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ» چیست؟

۲

پاسخ : همانگونه که اسم میتواند بدل از اسم دیگر واقع شود و در اعراب از آن تبعیت نماید، فعل نیز میتواند بدل از فعل واقع شده و از

اعراب آن تبعیت کند مانند فرمایش خداوند در این آیه شریفه که فعل یضاعف بدل از فعل یلق واقع شده است و اعراب یضاعف مانند یلق

مجزوم خواهد بود به اعراب تبعیت.

۱۰- شرائط سه گانه مفعول له را بنویسید و بر آیه شریفه «يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ» تطبیق نمایید.

۲

پاسخ : صص ۴۷۵ و ۴۷۸

مصدر باشد ۲- علت را برساند ۳- مصدر با عامل اتحاد فاعلی و زمانی داشته باشد . الصواعق مصدر نیست لذا آمدن حرف جر واجب است و

حذر الموت هر سه شرط را دارد.

۱۱- در مثال «هدیا بالغ الکعبه» با وجود اینکه بالغ به معرفه اضافه شده است، چگونه صفت برای هدیا است؟

پاسخ : اضافه بالغ به کعبه اضافه لفظیه یا غیر محضه است و این نوع اضافه نه افاده تخصیص میکند و نه موجب تعریف و معرفه شدن

مضاف میشود و فقط فایده تخیف را ایجاد میکند و به همین جهت، مضاف یعنی کلمه بالغ به همان حالت نکره باقی می ماند و میتواند

صفت برای نکره یعنی هدیا واقع شود.